

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid(SZW)
Mw. drs. J. Klijnsma
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer

(070) 373

uw kenmerk

2016-0000160837

bijlage(n)

betrft

Verzoek bestuurlijk advies VNG
wetsvoorstel vereenvoudiging
beslagvrije voet

ons kenmerk

ECSD/U201601270

Datum

12 september 2016

Geachte mevrouw Klijnsma,

Hartelijk dank voor het toezenden van het concept wetsvoorstel Wet vereenvoudiging beslagvrije voet. VNG en Divosa zijn namens, en samen, met een aantal gemeenten al langere tijd in gesprek met uw ministerie en andere stakeholders over het vereenvoudigen van de beslagvrije voet. Wij geven dan ook graag een reactie op het door u geleverde concept wetsvoorstel.

In de eerste plaats willen wij opmerken dat wij de vereenvoudiging van de beslagvrije voet toejuichen. Op 5 april jl. hebben VNG, Divosa, NVVK en Sociaal Werk Nederland het pamflet 'Naar een betere aanpak van schulden en armoede' aangeboden aan de vaste Kamercommissie van SZW.¹ Wij deden in dit Pamflet de oproep om de berekening van de beslagvrije voet te vereenvoudigen. Daar wordt met dit wetsvoorstel invulling aan gegeven. Daarbij vinden wij dat dit wetsvoorstel een verbetering is ten opzichte van de huidige situatie. Het feit dat er minder gegevens nodig zijn om tot een correcte berekening te komen, waarbij de beslaglegger ook nog eens minder afhankelijk is van de schuldenaar voor het verkrijgen van die gegevens, zal bijdragen aan het terugdringen van te hoge invordering bij mensen met schulden. De beslagvrije voet zal met deze methodiek naar onze mening minder vaak te laag worden vastgesteld of worden gehalveerd. Ook betere waarborgen om samenloop te voorkomen dragen daar aan bij. Wij zien echter nog wel een aantal problemen bij dit wetsvoorstel. Wij twijfelen bijvoorbeeld of door dit wetsvoorstel tegemoet wordt gekomen aan de wens tot transparantie en vereenvoudiging van de berekeningssystematiek van de beslagvrije voet.

In de tweede plaats vragen wij in ons pamflet ook aandacht voor de bijzondere incassobevoegdheden van overheden en andere publieke instellingen. In dit kader vinden VNG en Divosa het moeilijk te begrijpen en te accepteren voor de burger dat dit wetsvoorstel de problemen van samenloop van incassomaatregelen (met name beslag en/of verrekening door verschillende partijen) onvoldoende aanpakt. Over de bijzondere incassobevoegdheden wordt in de Memorie van Toelichting bij dit wetsvoorstel geschreven dat aanpassing van de regelgeving, hieromtrent, vooralsnog niet nodig lijkt te zijn. Verderop, in paragraaf 4.3 wordt gemeld dat het niet de bedoeling is om (bijzondere) incassobevoegdheden af te schaffen. Dit vinden wij erg jammer omdat het bestrijden van schulden veel effectiever wordt als de belangrijkste oorzaken worden weggenomen.

¹ <https://vng.nl/files/vng/20160405-schuldhelp-pamflet.pdf> en <https://vng.nl/onderwerpenindex/werk-en-inkomen/armoedebeleid-en-schuldhelpverlening/nieuws/betere-schuldhelpverlening-vereist-andere-opstelling-rijk>

In de derde plaats willen wij graag aandacht vragen voor de andere punten uit ons pamflet VNG en Divosa dringen er op aan om gehoor te geven aan

- Het afschaffen van de bronheffing en de mogelijkheid bieden voor een aanvullende ziektekostenverzekering tijdens een minnelijk traject schuldhulpverlening
- Het wegnemen van wettelijke belemmeringen voor het saneren van vorderingen, bijv. CJIB-boetes en fraudevorderingen bij uitkeringen
- Het organiseren van brede toegang tot het beslagregister voor de reguliere incasso en de schuldhulpverlening op grond van de Wgs. In het kader van de vereenvoudiging van de beslagvrije voet is het aansluiten van gemeenten en andere partijen op het beslagregister wenselijk én noodzakelijk
- Eén moment van betaling regelen voor diverse uitkeringen, teruggaaf inkomstenbelasting, toeslagen en vakantiegelden
- Vereenvoudig het systeem van inkomensvoorzieningen en toeslagen zodat kwetsbare groepen hun weg kunnen vinden en zorg voor een bestaansminimum

VNG en Divosa verwachten dat het gesprek hierover met het kabinet met een oplossingsgerichte intentie wordt voortgezet

Divosa en VNG plaatsen verder de volgende inhoudelijke kanttekeningen bij het wetsvoorstel

- 1 Informeer de schuldenaar en zorg dat hij/zij de berekening kan controleren,
- 2 Zorg voor actuele gegevens en toegang tot de polisadministratie,
- 3 Toepassen beslagvrije voet ook bij bankbeslag noodzakelijk,
- 4 Verzoek herziening berekening beslagvrije voet is te kort

In de bijlage lichten wij ons standpunt nader toe

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Divosa

Bijlage bij bestuurlijk advies wetsvoorstel Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

- **Informeert de schuldenaar en zorg dat hij de berekening kan controleren**
 - De vereenvoudiging zit vooral in het feit dat er minder gegevens opgevraagd hoeven te worden om de beslagvrije voet te berekenen, en dat de deurwaarder hiervoor in de meeste gevallen niet meer primair afhankelijk is van de schuldenaar. Maar voor diezelfde schuldenaar wordt het, zeker als het belastbaar inkomen onder een bepaalde grens ligt, niet eenvoudiger om na te gaan of de berekening correct berekend is. En dat begint al met het begrip "belastbaar inkomen". Voor veel mensen is dit een abstract begrip en is het lastig te ontdekken waar zij dit kunnen vinden. De verwijzing in de begrippenlijst van artikel 475ab sub g naar de Wet Inkomstenbelasting 2001 lost dit niet op. Zorg voor goede informatievoorziening zodat de schuldenaar de gegevens, die de deurwaarder gebruikt, kan controleren.
 - De berekening wordt door een aantal van onze leden niet ervaren als echt eenvoudig. Het bleek voor hen lastig de berekening na te rekenen en te controleren. Eén van de redenen om tot een vereenvoudigde BVV te komen was nu juist het gebrek aan mogelijkheid tot controle door de beslagene. Ook nu zijn al modules beschikbaar om de BVV uit te rekenen (o.a. op de KBvG-site). Het probleem is nu juist dat belanghebbenden geen inzage hebben in de berekeningsmethode en dus heel slecht kunnen controleren of de berekening aan sich wel goed is. Bij dit wetsvoorstel wordt verwezen naar de te ontwikkelen module van de overheid wat niet direct een verbetering is. Immers, we hebben nu ook al modules. Echter, de controle van de berekening (waar het dus om te doen was) is nog steeds niet mogelijk.
- **Zorg voor actuele gegevens en toegang tot de polisadministratie**
 - Hoe actueel is de UWV-polisadministratie? In de praktijk is dat T-3. Volgens artikel 475d eerste lid, kan dit betekenen dat beslag vaak plaatsvindt op grond van 3 maanden oude gegevens wat bij een inkomensdaling niet strookt met de geest van de wet.
 - Waar ligt verder de verantwoordelijkheid als de UWV-polisadministratie niet actueel is en daardoor de berekening niet klopt? Werkgevers geven zaken niet altijd tijdig door.
 - Bij berekening van een gemiddelde over 3 maanden, vragen wij ons af hoe onze leden om moeten gaan met nabetaling of naheffing? De Wet voorziet hier niet in.
 - In artikel 475d eerste lid wordt gesproken over het belastbaar inkomen. Dit belastbaar inkomen wordt uit de UWV-polisadministratie gehaald. In deze administratie staan echter alleen inkomsten uit werkzaamheden in dienstverband of uitkeringen en Nederlandse pensioenen. Inkomsten uit zelfstandige werkzaamheden, alimentatie, buitenlandse pensioenen, levensverzekeringen, rente uit vermogen etc. staan hierin niet opgenomen. Om een compleet en evenwichtig inkomensbeeld te verkrijgen, zou dan toch de debiteur steeds bevestigd moeten blijven. Inzage in gegevens bij de Belastingdienst biedt geen soelaas omdat deze altijd betrekking hebben op het voorgaande jaar. Wij begrijpen dat er een keuze gemaakt moet worden maar willen toch wijzen op deze tekortkoming. Zijn er aanvullende mogelijkheden deze te ondervangen?
 - In de minnelijke schuldhulpverlening en de Wsnp is de beslagvrije voet de basis om de afloscapaciteit van een schuldenaar te berekenen. Om over de juiste gegevens te beschikken zou toegang tot de polisadministratie voor schuldhulpverleners en bewindvoerders Wsnp uiterst nuttig zijn. Als dit niet mogelijk is, dan zou er een (eenvoudig) instrument beschikbaar moeten komen om het netto-inkomen te kunnen omrekenen naar belastbaar inkomen.
- **Wijzigingen in de berekende beslagvrije voet...**
 - Bij elke wijziging in het inkomen zal een herberekening van de beslagvrije voet moeten worden gemaakt. Bij (sterk) wisselende inkomsten kan dit zelfs maandelijks aan de orde zijn. Dit is voor de uitvoering van de P-wet enorm complicerend en praktisch slecht uitvoerbaar. Niet alleen bij beslag maar ook bij de minnelijke invordering zal steeds een herzieningsbesluit genomen moeten worden.
 - Hoe wordt ondervangen dat de bijstandsnorm elk half jaar stipt per datum wijziging in de nog te ontwikkelen rekentool wordt verwerkt en hoe is geborgd dat andere variabelen tijdig worden doorgevoerd?
 - Bijstandsnormen wijzigen 2 x per jaar structureel, dus zal berekening ook minimaal 2 per jaar moeten plaatsvinden en kom je aan ten hoogste iedere 12 maanden nooit toe. Er wordt alleen gesproken over structurele wijzigingen en niet over de impact van de wijzigingen op de berekening van de beslagvrije voet. Daarbij ontstaat ook hierbij de vraag of dit niet een onevenredige belasting van de uitvoering betreft.

- **Spreek niet van 'deurwaarder' maar van 'beslaglegger'**
In veel van de voorgestelde artikelen wordt gesproken van 'deurwaarder', terwijl de innende beslaglegger zeker niet altijd een deurwaarder hoeft te zijn, denk aan het UWV, gemeenten of de Belastingdienst. Deze bepalingen lijken/zijn nu niet van toepassing op de andere beslagleggers dan deurwaarders.
- **De afbakening van de hardheidsclausule**
 - Artikel 475fa: hoe kan de Kantonrechter dit toetsen anders dan alleen aan te sluiten bij harde grens van de 95%? Ons is niet geheel duidelijk in welke gevallen de kantonrechter zich over de materie moet buigen en wanneer niet. Ook zouden er toetsingscriteria geformuleerd moeten worden ter bevordering van een eenduidige benadering.
 - Veel mensen ervaren een (hoge) drempel om naar de rechter te stappen. Waarom wordt deze bevoegdheid niet in eerste instantie gegeven aan de deurwaarder? Deze kan ook een afweging maken of er sprake is van kennelijk onevenredige hardheid. Wij vinden in het wetsvoorstel geen bepalingen die de deurwaarder deze ruimte geven. Als dit niet leidt tot aanpassing dan kan de schuldenaar in tweede instantie naar de rechter. Bovendien voorkomt dit onnodige kosten en extra belasting voor de rechtspraak.
- **Beslagvrije voet ook bij bankbeslag toepassen!**
In het huidige voorstel is niets opgenomen over bankbeslag. Er wordt niet geregeld dat bij bankbeslag ook de beslagvrije voet gerespecteerd moet worden. Dit terwijl door diverse organisaties – onder andere de KBvG in haar pre-advies – is aangegeven dat dit zeer wenselijk is. Zonder meer beslag leggen op het saldo van de bankrekening, terwijl er bijvoorbeeld net salaris is gestort, zorgt bijna altijd voor een onoverkomelijk gat in de begroting van de schuldenaar met alle consequenties van dien!
- **Verzoek herziening is te kort**
In artikel 475i lid 3 krijgt de schuldenaar 2 weken om een verzoek om herziening van de beslagvrije voet te doen (4 weken als de schuldenaar in het buitenland woont). Dit is naar onze mening te kort. Er zijn inmiddels veel onderzoeken geweest die hebben aangetoond dat er een behoorlijke groep schuldenaren is die wel wil, maar niet kan, ook omdat het allemaal veel te ingewikkeld geworden is. Als deze groep mensen een beslagexploot krijgt, zullen ze daar zelf in het algemeen niet op reageren. Wel zullen ze hopelijk hulp inschakelen van bijvoorbeeld (vrijwilligers in) schuldhulpverlening of sociaal raadslieden. Maar dit lukt in het algemeen niet binnen 2 weken. Wij pleiten er voor om hiervoor aan te sluiten bij de termijnen uit de Wvgs: een termijn van 8 weken zou realistischer zijn.
- **Het wenselijke overgangsrecht**
Divosa en VNG stellen voor om de Wet van toepassing te laten zijn op beslagen gelegd na de datum van inwerkingtreding en deze regelgeving niet met terugwerkende kracht toe te passen. Alle lopende beslagen zouden bij terugwerkende kracht dan namelijk opgeheven en vervolgens opnieuw vastgesteld moeten worden wat voor de uitvoering een onevenredige belasting zou betekenen. Bij uitvraag kan dit ook een overbelasting van de systemen rond datum in werking treding wetgeving veroorzaken. Wij stellen ook voor om bij nieuwe en cumulatieve beslagen de nieuwe regelgeving vanaf datum in werking treding toe te passen en voor de al lopende (niet cumulatieve) beslagen een ruime overgangsperiode in te bouwen.